

ASSIGNMENT

SUBJECT :- COMMUNICATION, EMPLOYABILITY
AND RESOURCE DEVELOPMENT SKILL

TOPIC :- CONCEPT AND TYPES OF COMMUNICATION,
& BARRIERS OF COMMUNICATION.

SUBMITTED TO:-

Mrs. PAWAN DEEP KOUR MAM

SUBMITTED BY:-

SUBHASH DAGLA

ROLL NO - 389

COMMUNICATION

CONCEPT AND DEFINITION

ਸੰਚਾਰ ਸਮੁੱਚੀ ਸੁਭਾਗਾ ਦਾ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਵੀ ਵਧ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰਨ ਸਮਝ ਵਿਚਿਤ ਕਰਨਾ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਆਪਣੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਂ ਸਮਾਂ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਆਪਣੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਸਮਝ ਵਿਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

According to Oxford Dictionary :-

ਸੰਚਾਰ ਵਿਚਿਤ, ਸਾਫ਼ਤੀ ਆਦਿ ਤੇ ਸਿੱਖੇ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ, ਚਾਹਿਤ ਲਿਖਿਤ ਤੇ ਵੀ, ਸੰਚਾਰ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਤੇ, ਸੰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

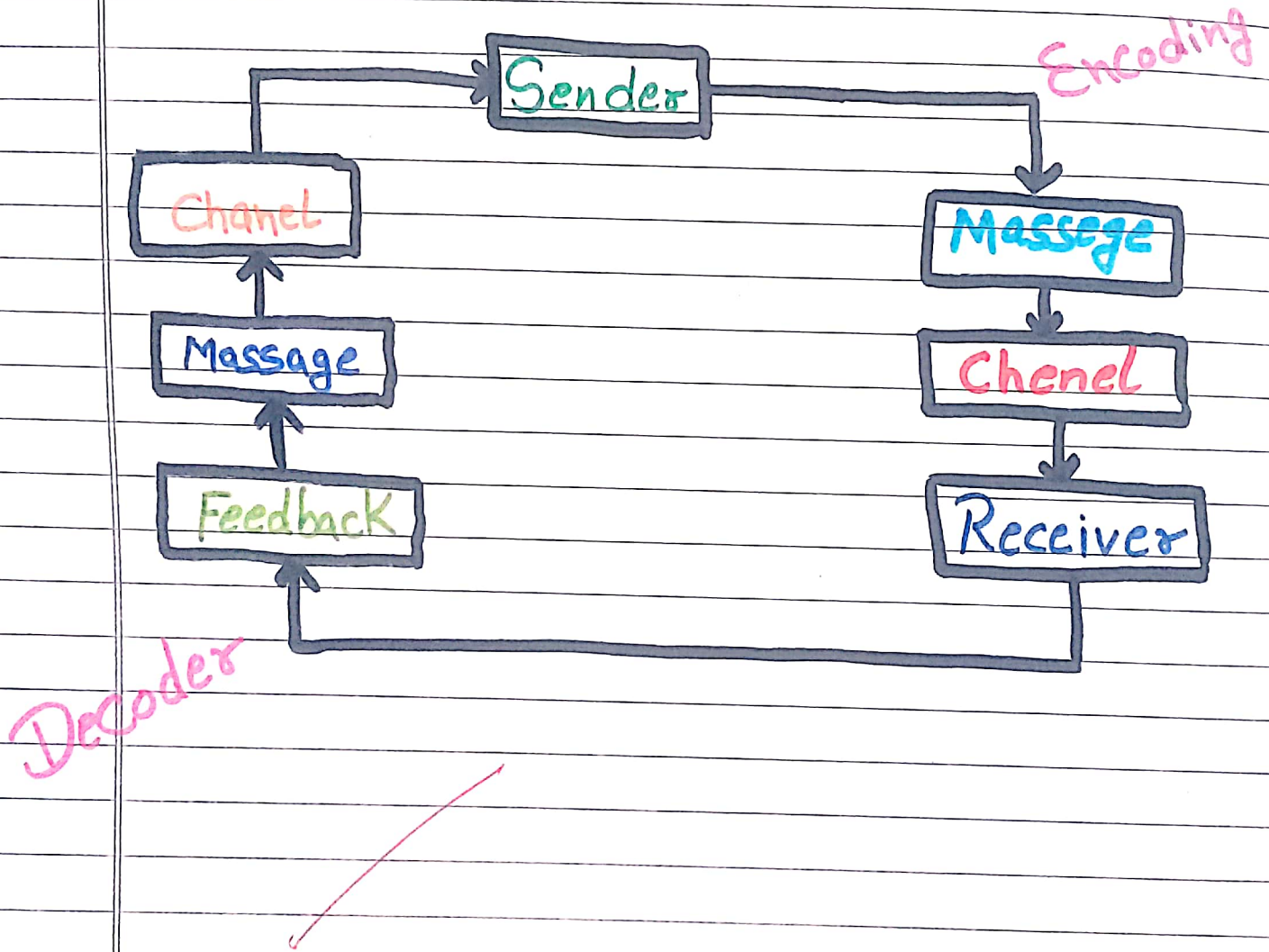
ਸੰਚਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੇ ਹੋਈ। ਇਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ

Communication ਤੇ ਦੋਹਰਾ ਤੇ ਸਿੱਖੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ। 'Communities' 'Common'

(ਸਮੁੱਚੇ)। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮੁੱਚੇ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੇ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਅਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਅਤੇ ਵਿਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

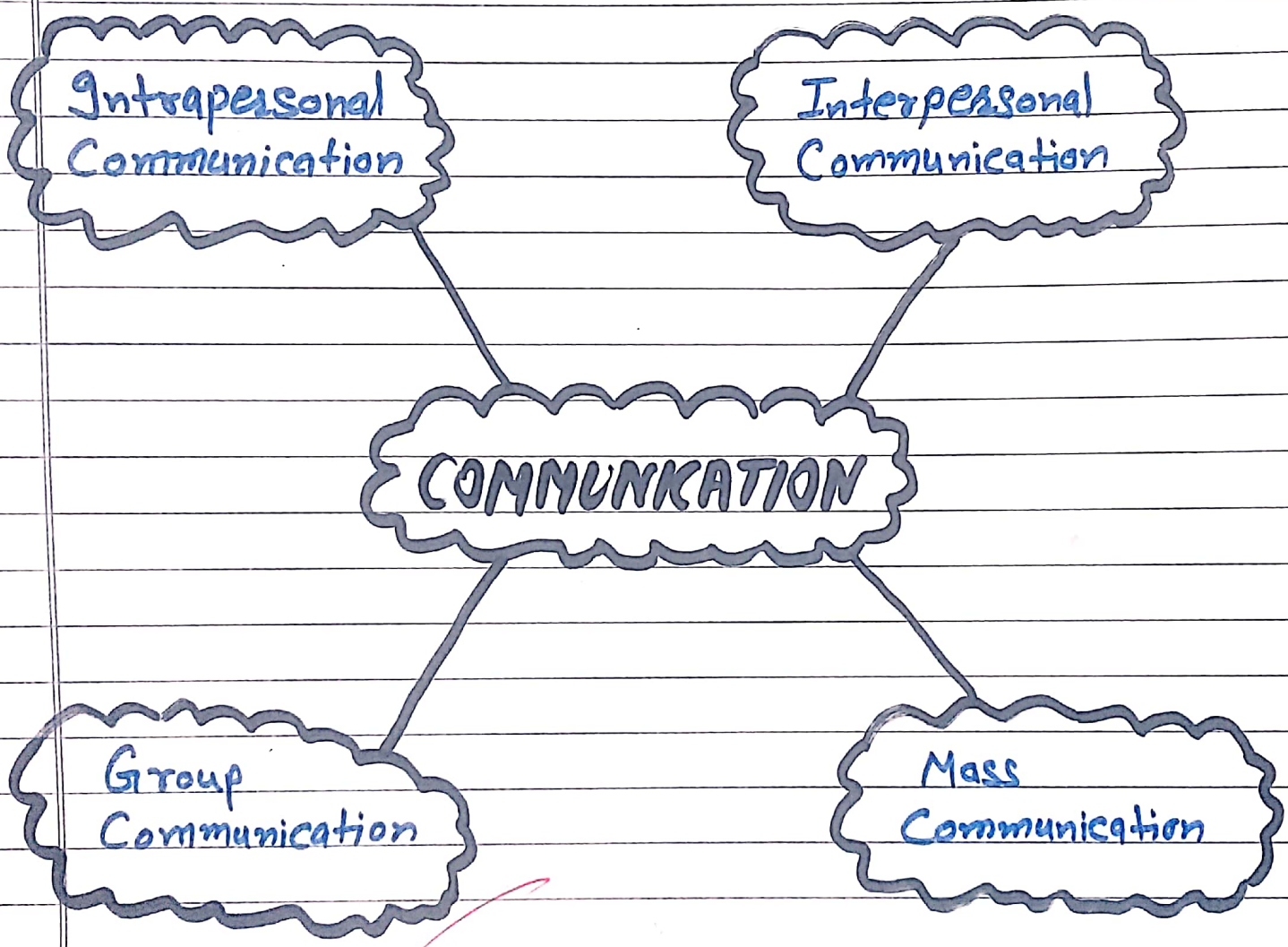

Communication Process / Cycle

TYPES OF COMMUNICATION

Classification on the Basis of Relationship Element

Intrapersonal Communication :->

ਇਹ ਸੰਪਰਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।
ਜਦੋਂ ਸੰਪਰਕ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 'Oh My God', 'Oh No' (ਅਚੈਂ ਵੇਲੀ 'Wow', and 'Thank God' are few common example of intrapersonal Communication.

Interpersonal Communication :-

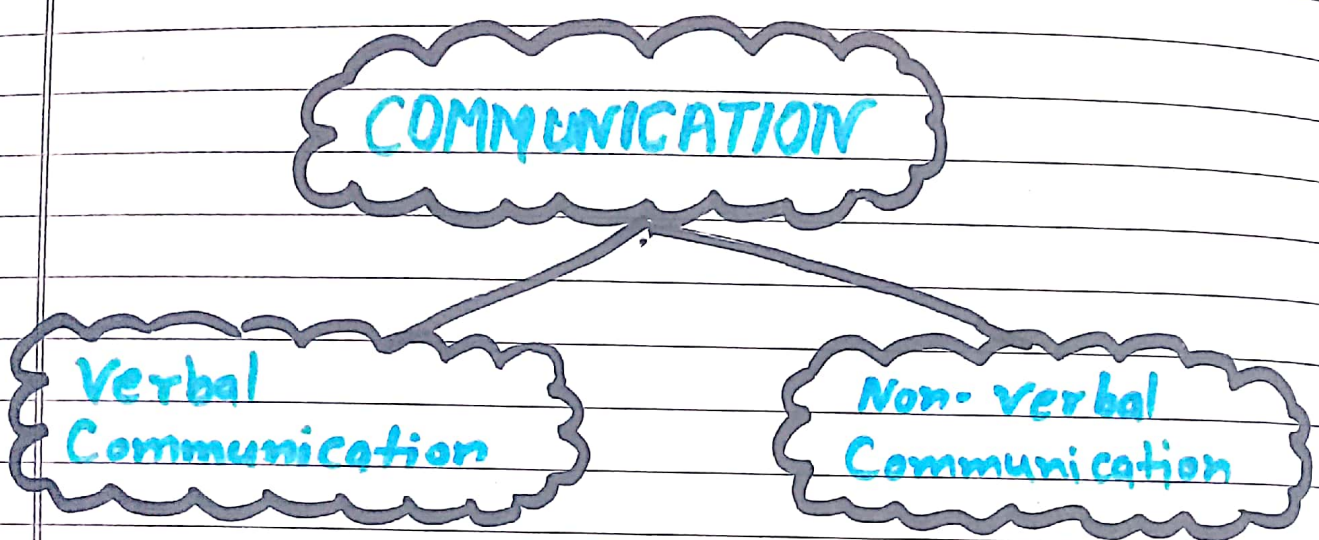
ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਾਇਬ ਹੋਣਾ, ਮੌਤ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਘਟਨਾ ਹੋਣਾ।
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 'Oh My God', 'Oh No' (ਅਚੈਂ ਵੇਲੀ 'Wow', and 'Thank God' are few common example of intrapersonal Communication.
ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਵਿਚ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਮਾਮਲੇ, ਚੇਰੇ ਦੇ ਗਏ-ਭਾਏ, ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- formal → meeting and Conference
- informal → Private discussion with family members of friends.

Communication Types on the Basis of Channels

Verbal

Communication :- इस प्रकार की प्रक्रिया है जिसमें एक व्यक्ति द्वारा दूसरे को सूचना या विचारों का प्रसारण किया जाता है। इसमें शब्दों का उपयोग किया जाता है। यह दो प्रकार का हो सकता है - मौखिक और लिखित।

Types of Verbal Communication

1. **Oral Communication :-** यह वह प्रक्रिया है जिसमें सूचना या विचारों का प्रसारण शब्दों के माध्यम से किया जाता है। इसमें Face to Face, टेलीफोन, वीडियो कॉल, फेस टु फेस आदि शामिल हैं।

2. **Written Communication :-** इसमें सूचना या विचारों का प्रसारण लिखित शब्दों के माध्यम से किया जाता है। इसमें WhatsApp, G-mail और E-mail शामिल हैं।

6. Attitude barrier:- जबे भाविकां एा बदलीका महंगा - 2
 नुं। धाम रंगरे महंगा परमां उे महंगा रंगरे लेव निख - रूके मह
 निमास गाला रंगका यमीर मगी रंगरे उी एर रूके उे पिंडरे उका
 रशी रंगरे उे रंगरे मगी उगीरे मह मीका मगी एा पाईरे। एते
 नेरु माका दिवगाव उेगा मगी उा मगी नीमे दिमरती मह
 उेगा मीका मगी एा मकरे।

7. Fear (उत्त):- नेरु माठ मक दिव बोलेद चूरी का रूके
 पुष्टे का एके लगे उर री उाका उे उा माका मीकाव मूक
 मगी उे मकरा।

8. Interest (रुची):- नेरु माका रिमे चित दिव इत एत
 मगी उा मगी एम रे मीकाव दिव मगी मूके मकरे। निम उका
 माके निम मपिकापर एा ले एकर उेगा मंगल उे एम उे पिमाक
 मक मंगल उे नेरु रिमे रूके मपिकापर एा ले एकर उेगा
 मगी लंगल उा माका मीकाव मगी मगी उे मकरा।

9. Environmental barrier:- मीकाव दिव मक उे मउउदपुमक
 उरादर मउउदपुमक एा मगी मां उेहा उे। रशी हाव मके उगी उका
 मक मकलगाउ मक लरी माउेक एम उका एा मउउदपुमक मीकाव उे
 उा उी मगी गोल एाउ एा मकरे मगी। माउे हाउमक मूकली उेहे मी
 उीउर उेहे उका एा हाउमक माउे मीकाव दिव उरादर मकरा उे।
 उे - रूके धरे - broad cast रंगरे मगी धरल मीकाव उेहे मक
 मीकाव दिव उरादर मकिरी उे। ममी - यमी - मीर निमास उेहे मक
 मगी नीर - रूके री गोल - मकइ मगी पाईरे। निख - रूके उे मकइ
 लरी माउे हाउमक दिव मक मकी चगीरी उे। एहां उे मकावहा -
 यम मकइ एा ममी एेहा मकीरी उे।